

ПОЛІТИКА КІЛЬКІСНОГО ПОМ'ЯКШЕННЯ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ У США

Постановка проблеми. У період фінансових криз традиційні монетарні інструменти стають неефективними, що спричиняє застосування центральним банком альтернативних методів, таких, як кількісне пом'якшення. Цей метод здатний сприяти швидкому виходу з кризи, проте може мати негативні наслідки на зростання рівня інфляції у довгостроковому періоді.

Основні матеріали дослідження. Кількісне пом'якшення – це один з нетрадиційних інструментів монетарної політики, метою якого є штучне стимулювання до збільшення витрат та інвестицій і, відповідно, підвищення економічної активності держави у період рецесії.

Центральні банки використовують таку політику, коли традиційні методи виходу країни із економічного занепаду є малоефективними. Найчастіше у таких випадках облікова ставка центрального банку є близькою до нуля, дорівнює нулю, або ж є від'ємною. Як правило, у таких ситуаціях банки попадають у так звану “пастку ліквідності”, коли подальше зниження облікової ставки неможливе. За таких умов інвестори вкладають гроші не у розвиток бізнесу, а у спекулятивні операції з більшою дохідністю. Таким чином, інвестиційний попит не стимулюється, а гроші залишаються на руках у їх власників. Обсяг виробництва не збільшується, відповідно і національна економіка переходить у період стагнації. У такому випадку центральний банк використовує кількісне пом'якшення.

Головним принципом дії політики кількісного пом'якшення є закупівля центральним банком фінансових активів шляхом проведення нової електронної емісії грошей. Найчастіше такими активами є цінні папери, наприклад довгострокові державні облігації або іпотечні цінні папери. Купівля фінансових активів спричиняє стрімке збільшення пропозиції грошей у економіці країни.

Процентні ставки по державних цінних паперах мають прямий зв'язок із іншими ставками в економіці країни, у тому числі і з обліковою ставкою. Центральні банки, здійснюючи масштабні покупки цінних паперів, сприяють підвищенню цін на них, зниженню їх прибутковості та, відповідно, зменшенню процентної ставки за кредитами. При низькій обліковій ставці комерційним банкам вигідно отримувати “дешеві” кредити у центрального банку та інвестувати їх не у цінні папери з низькою дохідністю, а у розвиток бізнесу. Здешевлення грошей стимулює витрати приватних підприємств, що тим самим підживлює економіку країни.

Федеральна резервна система США застосовувала політику кількісного пом'якшення чотири рази з початку фінансової кризи 2008 року. Ставки за федеральними фондами почали стрімко знижуватися та наближатися до нуля, традиційні інструменти монетарної політики було вичерпано, що спонукало центральний банк США до використання нетрадиційних методів грошово-кредитної політики. Перший раунд кількісного пом'якшення (QE1) було впроваджено у листопаді 2008 року. Він характеризувався купівлею Федеральною резервною системою боргових зобов'язань, ціна яких складала близько 100 мільярдів доларів, та забезпечених іпотечними кредитами цінних паперів на суму 500 мільярдів доларів. Перший раунд політики кількісного пом'якшення продовжився у березні 2009 року із грошовими вливаннями у іпотечні цінні папери вартістю 850 мільярдів доларів. Дебютний захід застосування політики кількісного пом'якшення характеризувався грошовими вливаннями сумою 1,75 трильйонів доларів. У короткостроковій перспективі наслідки QE виявилися сприятливими для економічного росту: відбулося відновлення ринку цінних паперів, зростання фондових індексів та девальвація долара. Проте уже через рік знову почав прослідковуватися спад економічного зростання, що зумовило повторне використання політики кількісного пом'якшення.

Другий раунд результувався вливаннями коштів у розмірі 600 мільярдів доларів Федеральною резервною системою. Програма проводилася до червня 2012 року. Знову ж позитивний вплив застосування нетрадиційного інструменту монетарної політики був короткостроковим, і центральний банк США знову був змушений вдатися до програми кількісного пом'якшення.

Під час третього етапу застосування QE, Федеральна резервна система закупувала казначейські та забезпечені заставою нерухомого майна цінні папери на суму 40 мільярдів доларів у період з вересня 2012 по жовтень 2014 років.

У березні 2020 року ФРС відновила купівлю значних обсягів боргових цінних паперів – ключових фінансових інструментів, які вона використовувала під час Великої рецесії. У відповідь на гостру дисфункцію ринків казначейства та іпотечних цінних паперів після спалаху пандемії COVID-19, дії ФРС спочатку мали на меті відновити безперебійне функціонування цих ринків, які відіграють вирішальну роль у потоці кредитів до країни. 15 березня 2020 року ФРС оголосила про початок політики кількісного пом'якшення для підтримки економіки країни. Було придбано казначейські цінні папери щонайменше на 500 мільярдів доларів і гарантованих державою іпотечних цінних паперів на 200 мільярдів доларів протягом «найближчих місяців». У червні 2020 року ФРС встановила ставку щонайменше 80 мільярдів доларів на місяць у казначейських облігаціях і 40 мільярдів доларів у житлових і комерційних іпотечних цінних паперах до подальшого повідомлення. У грудні 2020 року ФРС оновила свої вказівки, щоб вказати, що сповільнить ці покупки, як тільки економіка досягне «істотного

подальшого прогресу» до цілей ФРС щодо максимальної зайнятості та стабільності цін. У листопаді 2021 року ФРС почала знижувати темпи купівлі активів на 10 мільярдів доларів у казначейських облігаціях і на 5 мільярдів доларів у іпотечних цінних паперах щомісяця. У грудні 2021 року ФРС почала щомісяця скорочувати купівлю облігацій на 20 мільярдів доларів США та іпотечних цінних паперів на 10 мільярдів доларів.

Проведемо кількісний аналіз політики QA на прикладі четвертого раунду її застосування. На *Рисунку 1* наведена динаміка зростання грошової бази США. У наслідок імплементації політики кількісного пом'якшення у 2020 році, кількість коштів в економіці збільшилася на 16,07%, а у 2021 порівняно з 2019 роком на 31,85%.

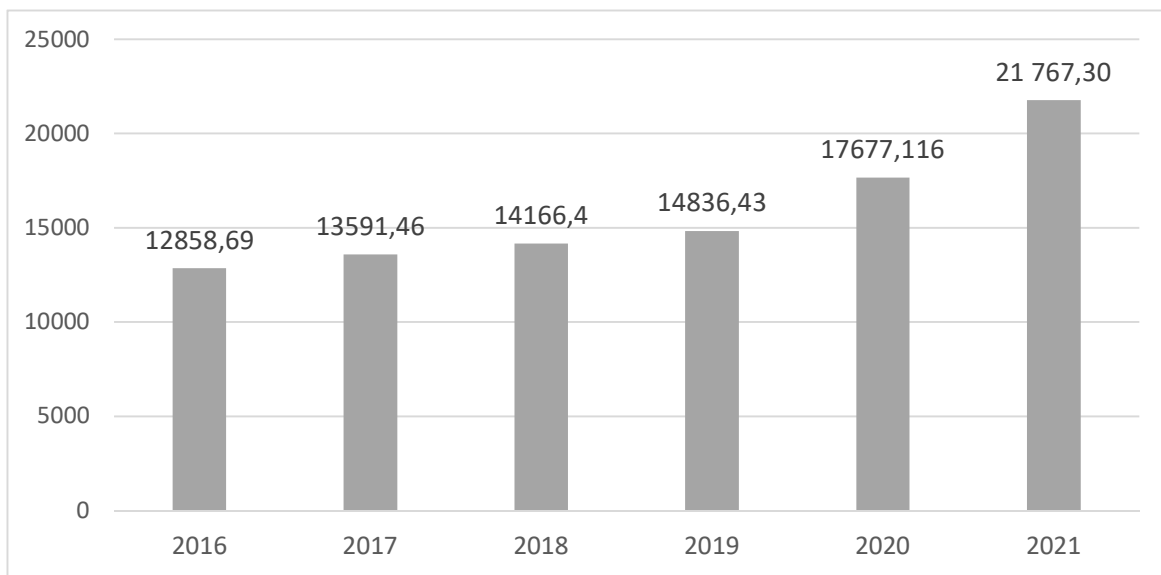

Рис. 1. Грошова база США, млрд. дол. США

На основі проведеного кореляційно-регресійного аналізу, (за даними 2008-2021 років), було встановлено, що Інфляція на 86,8% залежить від таких змінних як: ВВП, обсяг імпорту, облікова ставка центрального банку та грошова база. Найбільш тісний зв'язок демонстрували показники ВПП та облікової ставки із критерієм Ст'юдента у розмірі -4,66 та 3,318 відповідно. При залежній змінній ВВП, найбільший прямий вплив у кореляційно-регресійному аналізі мала грошова база. Відповідно вищеописане пояснює, що запровадження політики кількісного пом'якшення спричиняє зростання ВВП та інфляції. Рисунок 2 окреслює тенденцію зростання ВВП у 2021 році після падіння 8,95% у 2020.

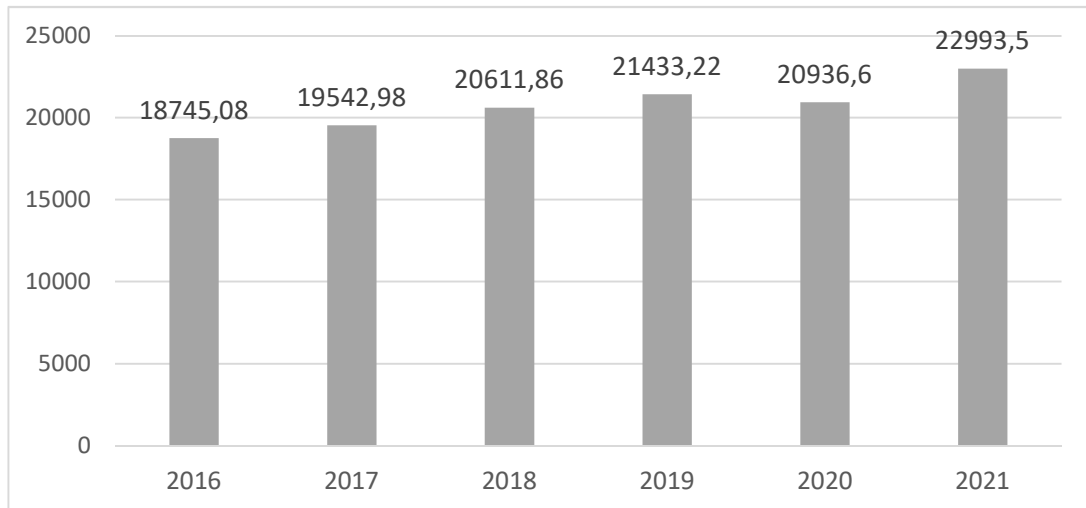

Рис. 2. ВВП США, млрд. дол. США

На Рисунку 3 продемонстровано динаміку рівня інфляції та чітко видно, що у наслідок значних грошових вливань в економіку останній зріс 3,47% за останній рік та відхилився від цільового річного рівня(2%) ФРС на 2,7%.

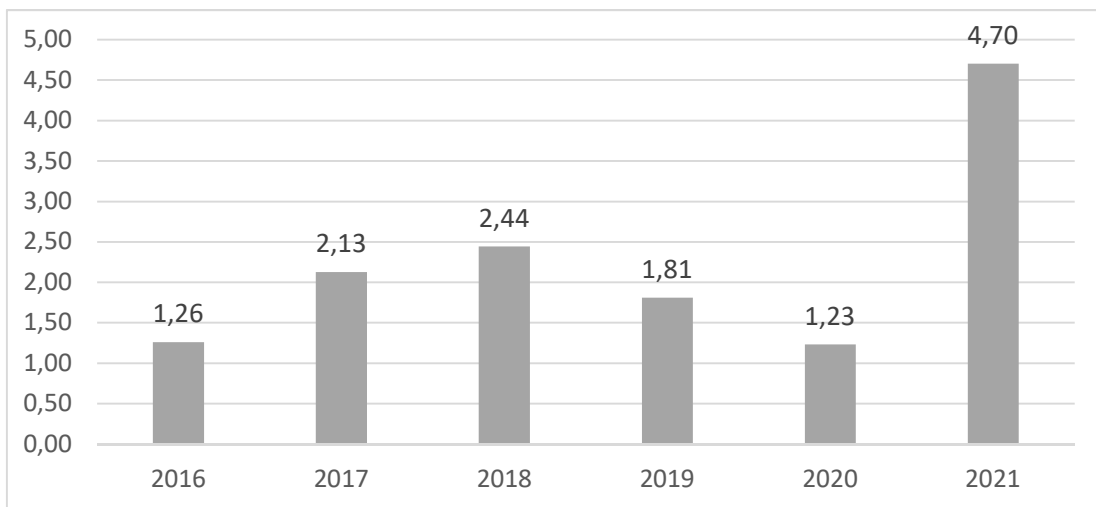

Рис. 3. Інфляція у США, %

Висновки: Політика кількісного пом'якшення широко застосовується Федеральною Резервною Системою США та полягає у штучному збільшенні пропозиції грошей в обігу центральним банком. У період фінансових спадів імплементація QA неминуча, оскільки будь-які традиційні інструменти монетарної політики стають неефективними. Як показує практика, політика кількісного пом'якшення здійснює позитивний вплив на економічне зростання країни, зокрема

збільшення ВВП, проте останній раунд проведення нетрадиційної монетарної політики зумовив різке зростання інфляції, що в майбутньому змушувати Федеральну Резервну Систему США вдатися до рестрикційної монетарної політики для досягнення цільового рівня індексу споживчих цін.

Використані джерела:

1. Вплив політики кількісного пом'якшення на фінансовий ринок [Текст] / Г. Азаренкова, І. Шкодїна, М. Гойхман // Вісник Національного банку України : науково-практичний журнал. - 2013. - № 12. - С. 4-19
2. Bernanke, Ben. The Economic Outlook and Monetary Policy. Speech at the Federal Reserve Bank of Kansas City Economic Symposium, Jackson Hole, Wyo., Aug. 27, 2010.
3. Federal Reserve Bank of New York. "Statement Regarding Treasury Securities, Agency Mortgage-Backed Securities, and Agency Commercial Mortgage-Backed Securities Operations."
4. Federal Reserve issues FOMC statement. URL: <https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/files/monetary20200610a1.pdf>.
5. Statista database. URL: <https://www.statista.com>.
6. The Global economy. URL: <https://www.theglobaleconomy.com>

Кутуза А. Г.
Студентка МП-2, НаУКМА

ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНИХ КОМПАНІЙ АГРОПРОМИСЛОВОЇ СФЕРИ

Ключовим індикатором привабливості підприємств для інвесторів є однойменний показник – інвестиційна привабливість підприємства. Згідно таким науковцям як І.А. Бланк, А.Г. Загородній, Г.А. Вознюк, інвестиційна привабливість підприємства – це збалансована система інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування. За допомогою оцінки інвестиційної привабливості можна визначити поточний фінансовий стан суб'єкта господарювання, визначити перспективи його розвитку, а також залучити інвестиції у необхідних обсягах для отримання позитивного ефекту у майбутньому від освоєного залученого капіталу [1, 2].

У процесі аналізу інвестиційної привабливості підприємства необхідно враховувати чинники, як зовнішнього, так і внутрішнього середовища підприємства, зокрема: фінансово-економічний стан суб'єкта господарювання, прогресивність технології управління, кадровий потенціал підприємства та